

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3265/2020
21.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Александра Андрић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, обојица из ..., чији је заједнички пуномоћник Радослав Тадић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 491/2017 од 03.12.2019. године, на седници одржаној 21.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 491/2017 од 03.12.2019. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 491/2017 од 03.12.2019. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Убу П 282/2016 од 28.09.2016. године. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и утврђено да је ништав и не производи правно дејство уговор о поклону оверен пред Општинским судом у Убу дана 12.11.2009. године под Ов ../09, закључен између тужених ВВ из ..., као поклонодавца и ББ из ..., као поклонопримца, следећих непокретности: к.п.бр. ..., пашњак у површини 0.04.44 ха по старом премеру, из ЗКУЛ .. КО .., којој одговара по новом премеру к.п.бр. ..., пашњак прве класе у површини 0.04.44 ха (по ДКП-у у површини 0.04.43 ха) из П.л. .. КО .. и стамбене зграде стојеће на наведеној парцели спратности П + ПК димензија 9,61 x 9,72 м, изграђеној по одобрењу за градњу Скупштине општине Уб бр. ../92-02 од 25.06.1992. године, што су тужени ББ и ВВ дужни признати и трпети. Ставом трећим изреке, одбачена је тужба тужиље у делу којим је тражила да се наложи брисање уписа у земљишним књигама и катастру непокретности и успостављање ранијег земљишно књижног стања, тако да се брише укњижба права својине уписана у јавним књигама у корист туженог ББ на описаним непокретностима уз упис у корист туженог ВВ. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужили, на име трошкова поступка, исплате износ од 157.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију због погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 и 55/14), па је одлучио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је 24.02.1999. године поднела тужбу против туженог ВВ, ради утврђења сувласништва да је по основу стицања у брачној заједници сувласник са уделом од 1/2 на кп.бр. .. у површини од 0.04.44 ха КО ... (кп.бр. ... у површини од 0.04.44 ха из ЗКУЛ .. КО ... по старом премеру) и куће на том плацу величине 10х9 м, недовршене, са истим уделом, коју је поднеском од 17.06.1999. године проширила на утврђење да је са истим уделом сувласник и два путничка аутомобила. Поднеском од 07.02.2012. године тужила је преиначила тужбу и тужбеним захтевом тражила да се обавезе тужени да јој, на име удела од 1/2 на стамбеној згради и путничким аутомобилима, исплати новчане износе. Правноснажном пресудом Основног суда у Ваљево, Судска јединица у Убу П 7/11 од 22.08.2012. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезан је тужени ВВ да тужиле, на основу доприноса у стицању у току трајања брачне заједнице, исплати на име удела од 1/3 на стамбеној згради износ од 1.029.579,30 динара, до исплате, као и износе од 9.070,10 динара и 47.500,00 динара са каматом, на име удела од 1/2 на путничким аутомобилима, све са припадајућом законском застезном каматом. Тужени ВВ, као поклонодавац и тужени ББ, као поклонопримац, закључили уговор о поклону непокретности, оверен од стране Општинског суда у Убу Ов. ../2009 дана 12.11.2009. године, чији су предмет плац и кућа на ..., коју су тужила и тужени ВВ стекли у току трајања брачне заједнице, које непокретности је поклонодавац уступио даном закључења уговора у својину и државину поклонопримцу, са теретом доживотног права уживања на целокупној поклоњеној имовини у његову корист. Правноснажним решењем Општинског суда у Убу Р 108/2009 од 17.12.2009. године усвојен је предлог предлагача АА и одређена привремена мера којом је противнику предлагача ББ забрањено отуђење и оптерећење непокретности, плац и куће, ближе описаних у решењу, које је добио по основу уговора о поклону, уз забележбу ове забране у јавним књигама и уз налог Служби за катастар непокретности и земљишној књизи да не изврши провођење промена права власништва на поклонопримца на предметним непокретностима по уговору о поклону који је оверен пред овим судом под Ов. ../09. Уверењем Републичког геодетског завода - Службе за катастар непокретности Уб од 09.04.2015. године потврђено је да у катастарском операту на име ВВ из ... нема уписаних непокретности на подручју Општине Уб. Тужила је од сина ББ, овде туженог, имала сазнање да му је отац говорио да јој каже да повуче тужбу коју је поднела ради утврђења права сувласништва по основу стицања у браку јер неће добити ништа од имовине, да је тужени ВВ у току трајања те парнице отуђио и два аутомобила која су странке стекле у току трајања брака. Супружници нису имали договор да непокретност коју су стекли у браку поклоне сину ББ јер имају и ћерку и кућу су градили да би са обоје деце у њој живели. Тужила је у катастру непокретности сазнала да су тужени закључили спорни уговор о поклону. Тужени ВВ се у оставинском поступку вођеном иза смрти његовог оца одрекао наслеђа.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев, из разлога што тужила није доказала чињеницу да је код

поклонодавца туженог ВВ постојала недопуштена побуда за закључење уговора, односно да би осујетио потраживање тужиље по основу стицања у њиховој брачној заједници које јој је утврђено правноснажном пресудом након закључења уговора о поклону.

Другостепени суд је укинуо првостепену пресуду јер су разлози које је дао првостепени суд о битној чињеници, постојању недопуштене побуде за закључење уговора о поклону који су тужени закључили, а чије утврђење ништавости тужиља тражи тужбеним захтевом, нејасни и противречни, због чега је након одржане расправе утврдио битне чињенице и одлучио о тужбеном захтеву делимично га усвајајући.

По оцени Врховног касационог суда, неосновано ревидент оспорава правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда.

Одредбом члана 51. Закона о облигационим односима прописано је да свака уговорна обавеза мора имати допуштен основ, а одредбом члана 52. истог закона да ако основ не постоји или је недопуштен, уговор је ништав. Одредбом члана 53. став 1. истог закона прописано је да побуде из којих је уговор закључен не утичу на његову пуноважност, али, ако је недопуштена побуда битно утицала на одлуку једног уговарача да закључи уговор иако је то други уговарач знао или морао знати, уговор ће бити без дејства (став 2.). Ставом трећим истог члана прописано је да уговор без накнаде нема правно дејство ни кад други уговарач није знао да је недопуштена побуда битно утицала на одлуку његовог сауговарача.

Правилно је правно схватање изражено у побијаној пресуди да је оспорени уговор о поклону ништав сходно напред цитираним одредбама Закона јер се пре свега ради о уговору без накнаде, а код поклонодавца постојала је недопуштена побуда за његово закључење, односно да отуђењем непокретности онемогући остварење тужиљиног потраживања које је постојало и за које је тужени ВВ знао јер се између њих водила парница за утврђење сувласништва односно исплату на име удела по основу стицања у брачној заједници. Уговор о поклону закључен је у току трајања наведене парнице, између туженог ВВ поклонодавца и туженог ББ, заједничког сина тужиље и туженог ВВ, као поклонодавца, са намером поклонодавца да се тужиља осујети у остварењу својих права, која јој несумњиво припадају јер је и успела у правноснажно окончаном поступку са својим захтевом, док се ревизијом неосновано указује да је у зелишним књигама тужени ВВ био уписан, јер се код заједничке имовине сматра да је право својине на одређеној непокретности уписано на оба супружника, чак и онда када је упис у катастар извршен само на једног од њих, под условом да нема одлуке суда или писменог споразума о деоби.

Како уговор о поклону није регулисан нормама позитивног законодавства, на њега се примењују правна правила из параграфа 561. до 568. и 937. Српског грађанског законика, на основу члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06. априла 1941. године и за време непријатељске окупације („Службени гласник ФНРЈ“ бр.86/46, 105/46...). Код уговора о поклону поклонодавац даје или обећава поклонопримцу добровољно неку имовинску вредност, а поклонопримац то прима или прихвата. Између поклонодавца и поклонопримца постоји сагласност о предмету поклона и воља да се он учини, односно прими. Мотив (побуда) да се поклон учини улази у сам основ овог уговора.

Супротно наводима ревизије, побуда под којом је наведени уговор о поклону закључен, у време када је парница за деобу имовине стечене у браку била у току, које сазнање су тужени имали, поред несавесности поклонодавца, на којој се у ревизији неосновано инсистира, улази у поље недостатка воље за закључење уговора (*animus donandi*) и одузима основ таквом уговору. Уговор који нема основ или је он недопуштен не производи правно дејство и ништав је сагласно одредбама члана 52. у вези члана 51. ст. 1. и 2. Закона о облигационим односима (ЗОО). Воља и намера поклонодавца да закључи уговор о поклону као мотив (побуда) доброчиног давања има и значај основа за закључење тог уговора без накнаде. Та воља мора бити стварно постојећа и слободно изражена, што овде није био случај. Непостојећи или недозвољени основ и побуда код бестеретног уговора узрокују његову непуноважност. Такав недостатак битних елемената уговора без накнаде представља законске разлоге за његову ништавост у смислу члана 103. ЗОО.

Суд је имао у виду и остале наводе ревизије али је нашао да не утичу на доношење другачије одлуке у овој правној ствари.

На основу изложеног, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић